

Jaarverslag Rekenkamercommissie 2009

Contact Meppel

Post: Rekenkamercommissie Meppel
t.a.v. mevrouw R. Zegeling
Postbus 501
7940 AM MEPPEL
Telefoon: 0522 – 850 342
E-mail: r.zegeling@meppel.nl
Website: www.meppel.nl

Contact Steenwijkerland

Post: Rekenkamercommissie Steenwijkerland
t.a.v. de heer R.G.H.P. Moonen
Postbus 162
8330 AD Steenwijk
Telefoon: 0521 – 538521
E-mail: rekenkamer@steenwijkerland.nl
Website: www.steenwijkerland.nl

Contact Westerveld

Post: Rekenkamercommissie Westerveld
t.a.v. mevrouw R. Zegeling
Postbus 501
7940 AM MEPPEL
Telefoon: 0522 – 850 342
E-mail: r.zegeling@meppel.nl
Website: www.gemeentewesterveld.nl

Mei 2010

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2009	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. De opzet van de Rekenkamercommissie	3
3. Samenstelling	3
4. Onderzoeken	4
a. De keuze van het onderzoeksonderwerp	4
b. Afgerond onderzoek	5
c. In 2009 gestarte onderzoeken	6
d. CCM Meppel	6
e. Hoe verder in 2010?	7
f. Werkwijze	7
5. Overige werkzaamheden	8
6. Financiële verantwoording	9

1. Inleiding

In voorliggend jaarverslag 2009 legt de rekenkamer verantwoording af over het afgelopen jaar aan de gemeenteraden van de drie gemeenten waarvoor zij actief is, namelijk Meppel, Steenwijkerland en Westerveld. Daarnaast biedt het jaarverslag nuttige informatie aan het college van B&W, het ambtelijk apparaat en het "brede" publiek. Bovendien kunnen pers en collega-rekenkamers op deze wijze kennis nemen van de activiteiten van de rekenkamer.

2. De opzet van de Rekenkamercommissie

Feitelijk moeten we in dit jaarverslag spreken van drie rekenkamercommissies (verder te noemen: rekenkamer). Immers, de opzet van de rekenkamercommissie is zodanig, dat iedere gemeente over zijn eigen commissie kan beschikken. Omdat door de gemeenteraden van de drie gemeenten voor een personele unie is gekozen, kennen de drie rekenkamers een gelijke samenstelling. Om de gemeenteraden ook inzicht te geven in onze activiteiten voor de andere twee gemeenten, hebben we er in 2009 voor gekozen één jaarplan te maken en niet drie. In lijn met deze keuze stellen wij ook één jaarverslag op in plaats van drie.

De oprichting van de gemeentelijke rekenkamers is voorgeschreven in de artikelen 81a/81o en artikel 81oa Gemeentewet. De rekenkamer voert haar onderzoek uit op de criteria van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid ten aanzien van (de totstandkoming van) het gemeentelijke beleid en uitvoering daarvan. De rekenkamer bevordert daarmee de mogelijkheden van de raad om invulling te geven aan zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak en maakt het daarmee beter mogelijk verantwoording af te leggen aan de burger.

De rekenkamer kan zelf onderzoek uitvoeren, maar kan onderzoek ook uitbesteden. Het is nadrukkelijk de doelstelling van de rekenkamer om op basis van haar onderzoeken de gemeenteraad conclusies en aanbevelingen voor te leggen om te leren voor de toekomst. Jaarlijks stelt de rekenkamer een onderzoeksplan op waarin wordt aangegeven welke onderzoeken het komende jaar in uitvoering worden genomen. Gekoppeld aan het budget is met iedere gemeenteraad afgesproken per jaar één of meer onderzoeken te verrichten.

3. Samenstelling

De rekenkamer kent vanaf de instelling de volgende samenstelling:

Naam extern lid	Nevenfuncties
Mr. J.G.M. Reerink Voorzitter	<ul style="list-style-type: none">• Hoogheemraad bij het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (m.i.v. januari 2009)• Lid van de Raad van Toezicht van de

	welzijnsstichting Portes, Utrecht. <ul style="list-style-type: none"> • Ambassadeur voor het natuurontwikkelingsproject Riba Coa/ Faia Brava, Portugal. • Voorzitter rekenkamer gemeenten Diemen en Ouder-Amstel.
Mr. A.S. Schiphuis vice-voorzitter	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur bedrijfsvoering Stichting Residentie Buitenzorg. • Lid Bezwaarschriftencommissie gemeente Emmen. • Lid Bezwaarschriftencommissie gemeente Ameland. • Lid Rekenkamercommissie gemeente Raalte. • Freelance docent Bestuursacademie Nederland.
Drs. E.I. Soeters secretaris	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter rekenkamer gemeente Borger-Odoorn (afgetreden juli 2008). • Lid Medezeggenschapsraad Bernhardschool, Steenwijk (m.i.v. januari 2009).

In het verslagjaar heeft zich een wijziging voorgedaan in de samenstelling van de rekenkamer. In het najaar van 2009 heeft dhr. Schiphuis zijn ontslag aan de gemeenteraden aangeboden. Vanwege zijn andere activiteiten en werkzaamheden zag dhr. Schiphuis geen kans meer om zijn functie naar behoren in te vullen.

4. Onderzoeken

a. De keuze van het onderzoeksonderwerp

Om tot een onderzoeksplan te komen houdt de rekenkamer gedurende het jaar goed in het oog of een onderwerp gebaat zou zijn bij een onderzoek. Dit gebeurt via contacten in het veld en het bijhouden van berichten in de pers en andere publicaties. Daarnaast had de rekenkamer in het najaar het gesprek met de raadsleden over de te ondernemen activiteiten in 2010. Alle genoemde onderwerpen worden op een groslijst geplaatst en op basis van de criteria in het onderzoeksprotocol wordt een keuze gemaakt.

De rekenkamer waakt er daarbij voor om niet in een actuele discussie betrokken te raken. Een onderwerp moet dus achter ons liggen om het te kunnen onderzoeken. Vooral het gevoelen van raadsleden weegt bij de keuze van onderwerpen zwaar mee bij de definitieve keuze voor een onderzoeksonderwerp.

Voor een overzicht van de aangedragen onderzoeksonderwerpen wordt verwezen naar bijlage 1

b. Afgerond onderzoek

Uitvoering collegeprogramma: gemeente Westerveld

De rekenkamercommissie heeft in 2009 onderzoek gedaan naar de mate waarin de doelstellingen van het collegeprogramma 2006-2010 van de gemeente Westerveld zijn gerealiseerd. De rekenkamer acht dit onderzoek nuttig voor de politiek in de gemeente Westerveld bij het schrijven van de nieuwe verkiezingsprogramma's, voor verkiezingsdebatten en voor onderhandelingen om tot een nieuw college te komen. De rekenkamer concludeert, dat het college van B&W zich op hoofdlijnen heeft gehouden aan haar voornemens zoals beschreven in het collegeprogramma. De voornemens zijn echter niet altijd terug te vinden in de plannen per beleidsterrein. Ook waren de voornemens en gestelde doelen niet altijd concreet en meetbaar geformuleerd. Een goede toetsing of de voornemens gerealiseerd zijn, is daardoor niet mogelijk. De voornemens uit het collegeprogramma zijn wel serieus opgepakt en op verschillende terreinen is voortgang geboekt.

In tegenstelling tot alle andere rapporten van de rekenkamer zijn in dit rapport geen aanbevelingen opgenomen. De rekenkamer heeft zich beperkt tot het aanleveren van feitelijkheden. Een ieder kan daar zijn of haar bestuurlijke en/of politieke conclusies uit trekken. Het rapport heeft voor het college van de gemeente Westerveld geen aanleiding gegeven voor nadere opmerkingen.

Het feitenonderzoek is uitgevoerd door bureau Regioplan. Onderzoeksbegeleider was de heer Reerink.

Beleid versus uitvoering: gemeente Westerveld

In het najaar van 2008 is voor de gemeente Westerveld het onderzoek naar de relatie tussen beleid en uitvoering gestart. Het onderzoek is gericht op de doeltreffendheid van het door het college uitgevoerde beleid. De centrale vraag in het onderzoek luidt: *"In hoeverre is het beleid van het gemeentebestuur van de gemeente Westerveld te karakteriseren als doeltreffend?"* In het onderzoek wordt gekeken naar de beleidscyclus vanaf beleidsoriëntatie tot beleidsuitvoering. Er is voor gekozen om het onderzoek toe te spitsen op een drietal beleidsdocumenten c.q. beleidsonderdelen, te weten:

1. de Strategische Visie 2015
2. het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan (GVVP)
3. het Beleidsplan Minima

Onderzoeksbegeleider vanuit de Rekenkamer is aan de start van het onderzoek de heer A. Schiphuis. Vanwege de drukke werkzaamheden en het vertrek van de heer Schiphuis is het onderzoek ernstig vertraagd. De heer Reerink heeft de begeleiding van het onderzoek in de loop van 2009 overgenomen. De praktische uitvoering van het onderzoek is uitbesteed aan het bureau Regioplan uit Amsterdam.

Om niet het totale beleid van de gemeente te onderzoeken is gekozen voor drie beleidsvelden: de Strategische Visie 2015, het Gemeentelijk Verkeers- en VervoerPlan en het Beleidsplan Minima.

Het feitenonderzoek is gestart in 2008. In de afgelopen periode hebben er zich relatief veel wijzigingen voorgedaan in college en ambtelijke ondersteuning. Dat heeft enerzijds zijn invloed gehad op de beleidskeuzes die gemaakt zijn en de invulling daarvan, en anderzijds in het achterhalen van alle informatie die voor het onderzoek benodigd was. Daardoor kunnen feitelijke gegevens bij de afronding van het rapport (najaar 2009) achterhaald zijn, maar de Rekenkamer zag daar geen belemmering in voor de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamer doet aanbevelingen om het beleidsproces en de uitvoering daarvan transparanter en daarmee beter stuurbaar te maken. Onderbouwing van de keuzes en rapportage over de uitvoering zijn daarbij belangrijke onderdelen.

c. In 2009 gestarte onderzoeken

Inhuur derden: gemeenten Meppel en Steenwijkerland

De vraag om een onderzoek naar de inhuur van derden verscheen ieder jaar weer op de groslijst van de rekenkamer. Vooral vanuit de raden van de twee gemeenten was de behoefte aanwezig om meer inzicht in dit onderwerp te krijgen. Dit was de belangrijkste aanleiding voor de rekenkamer om dit onderzoek te starten.

De centrale vraagstelling van het onderzoek is:

Verloopt de besluitvorming rondom de inhuur van derden conform het vastgestelde beleid en uitvoeringsregels, is de mate waarin, de reden waarom en de wijze waarop de gemeente derden inhuurt effectief, efficiënt en transparant en is er sprake van een duidelijke relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer?

De rekenkamer hoopt met dit onderzoek de gemeenteraad meer inzicht te bieden in het beleid en de uitvoeringsregels met betrekking tot de inhuur van derden door de gemeente. Daarnaast hoopt de rekenkamer met het onderzoek inzicht te verkrijgen in de mate waarin de inhuur van derden in de praktijk effectief en efficiënt is. Op basis van het onderzoek moet duidelijk worden of de inhuur van derden in de praktijk transparant en conform vastgesteld beleid en 'spelregels' verloopt.

Eind 2009 is het feitenrapport van het onderzoek afgerond. Begin 2010 vindt het ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor plaats en zal het resultaat aan de raad worden aangeboden.

d. CCM Meppel

In het jaarplan 2009 heeft de rekenkamer aangegeven onderzoek te willen doen naar CCM Meppel. Vanwege het vertrek van de heer Schiphuis is dit onderzoek helaas niet uitgevoerd. De rekenkamer betreurt dat zij hiermee niet alle benoemde onderzoeken voor 2009 heeft kunnen uitvoeren.

e. Hoe verder in 2010?

Eind 2009 zijn met de fractievoorzitters van de drie gemeenteraden gesprekken gevoerd over de invulling van onze activiteiten in 2010. Met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur en de aflopende termijnen van de overgebleven twee leden was het maar de vraag of het opstellen van een uitgebreid onderzoeksprogramma voor 2010 opportuun was. In overleg met de fractievoorzitters is ervoor gekozen om een pauze in te lassen rondom de verkiezingen. In deze periode worden geen onderzoeken uitgevoerd. Dit geeft de nieuwe gemeenteraden tijd en gelegenheid zich te beraden over de rol en samenstelling van de rekenkamer. De twee overgebleven externe leden hebben de gelegenheid zich te beraden op een eventuele verlenging.

f. Werkwijze

Voor ieder onderzoek wijst de rekenkamer één van haar leden als onderzoeksbegeleider aan. Bij de concrete start van het onderzoek wordt de onderzoeksopzet aan de gemeenteraad aangeboden. De raad en de raadsleden zijn vrij om daarop te reageren, met name in het geval dat de rekenkamer de vraagstelling anders begrepen had dan vanuit de raad werd bedoeld. Daarnaast wordt het college/de secretaris op de hoogte gesteld van de start van het onderzoek en wordt verzocht om een ambtelijk contactpersoon voor dit onderzoek aan te wijzen. Hetzelfde geldt voor de leiding van een eventueel te horen zelfstandige instelling.

Alvorens het onderzoek definitief af te ronden en de rapportage vast te stellen worden de feitelijke gegevens en bevindingen via een ambtelijk wederhoor gecontroleerd. Het geheel met de conclusies en aanbevelingen wordt vervolgens als conceptrapport aan het college voorgelegd voor het bestuurlijk wederhoor. Dit wederhoor neemt soms veel tijd in beslag, maar komt de kwaliteit en het draagvlak van de rapporten ten goede.

De rekenkamer biedt de gereedgekomen onderzoeksrapporten aan de raad aan en beantwoordt de vragen van raadsleden. Het blijft zoeken naar de beste wijze van communiceren met de raad over de uitgebrachte rapporten. In het gesprek met de fractievoorzitters werd geconcludeerd dat per gelegenheid bezien moet worden wat die keer wenselijk is. Het geheel mag wat minder formeel.

De bij de onderzoeken voorgenomen en uitgevoerde werkwijze is bij alle onderzoeken goed verlopen. De medewerking van alle betrokkenen was goed. Wel was er sprake van vertraging. De rekenkamer werkt volgens een eigen opgesteld stappenplan om de onderzoeken goed te laten verlopen. Echter, op de snelheid waarmee informatie wordt aangeleverd, heeft de rekenkamer beperkt invloed. Vaak levert de informatievoorziening en het plannen van interviews meer vertraging op dan we zouden willen zien. Dat geldt ook voor het wederhoor.

5. Overige werkzaamheden

Naast het regelen van de genoemde organisatorische zaken, het onderhouden van de contacten, het vergaren van onderzoeksonderwerpen en de besluitvorming daarover en het onderzoekswerk heeft de rekenkamer nog een aantal andere werkzaamheden verricht. Om inzicht te geven in het werk van de rekenkamer zullen deze hieronder kort genoemd worden.

Contacten met de gemeenteraden

Elk jaar grijpt de rekenkamer de voorbereiding van het onderzoeksplan aan om de raad te bezoeken en suggesties voor onderzoek te horen. Zoals hiervoor genoemd, hebben gesprekken plaatsgevonden met een wezenlijk deel van de fractievoorzitters van de gemeenteraden over de invulling van de rekenkamerfunctie in 2010.

Elk nieuw afgerond onderzoek wordt aan de raad(scommissie) gepresenteerd. Zo mogelijk wordt het rapport vooraf al aan de raad toegezonden, opdat een betere communicatie over het rapport kan plaatsvinden.

Verder wordt op andere manieren getracht zicht op het reilen en zeilen van de gemeente te houden (incidentele contacten, jaarlijks bijpraten met griffiers en communicatieadviseurs, recepties, persverslagen, etc.). Voor iedere gemeente is één lid van de rekenkamer als portefeuillehouder daartoe aangewezen. Deze onderhoudt ook de lopende contacten met de raadsleden, bijvoorbeeld via de rekeningcommissie/financiële werkgroep.

Zoals eerder aangegeven is met fractievoorzitters uit de raad een tussentijds evaluatiegesprek geweest over het functioneren van de rekenkamer.

Opstellen gelijke verordeningen

In 2009 zijn de verordeningen ten aanzien van de rekenkamerfunctie van de drie gemeenten op elkaar afgestemd. De drie gemeenten hebben nu alle drie een gelijkkluidende verordening.

Afstemming 213a onderzoeken

Aan de colleges is gevraagd naar het door het college geplande programma ten aanzien van de 213a onderzoeken. De rekenkamer wil voorkomen, dat zij dezelfde onderzoeken start als het college voornemens is te doen in het kader van 213a Gemeentewet.

Een lid van de rekenkamer woont het overleg bij van de auditcommissie voor de afstemming van de verschillende onderzoeken (213a GW, accountant, rekenkamer). De rekenkamer acht dit jaarlijkse overleg zinvol.

Lidmaatschap NVRR

De rekenkamer is lid van de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies om een optimale kennisdeling met andere rekenkamers mogelijk te maken. De voorzitter bezoekt af en toe de bijeenkomsten van de kring Overijssel en de landelijke vergaderingen. Alle leden van de rekenkamer trachten de jaarlijkse congresdag te bezoeken.

Om de kwaliteit van het werk te verhogen en betrokken te zijn bij de landelijke ontwikkelingen is door de leden van de rekenkamer ook geparticipeerd in een functionele kring (rechtmatigheid, juridisch en onderzoek) van de NVRP.

Vergaderingen en verslagen

De rekenkamer heeft eens per 4 weken een reguliere vergadering. De vergaderingen vinden afwisselend in de drie gemeenten plaats. Voorbereiding en verslaglegging van de vergadering wordt verzorgd door de ambtelijk secretaris van de gemeente waar op dat moment de vergadering plaatsvindt. Wanneer nodig, bijvoorbeeld vanwege meerdere parallel lopende onderzoeken, wordt een extra vergadering ingelast. Daarnaast zijn er de bezoeken aan de raad en commissies.

Inrichting werkplek en archief

Op het gemeentehuis zijn faciliteiten voor de rekenkamer beschikbaar alwaar de leden van de rekenkamer onderzoeksactiviteiten kunnen verrichten. Hier wordt nauwelijks gebruik van gemaakt. Tevens is de vastlegging en archivering in het stadhuis voorzien.

Publiciteit

De rekenkamer heeft een eigen "pagina" op de website van de gemeente. Daarop worden alle publicaties van de rekenkamer geplaatst. De bezoeker treft tevens een telefoonnummer en mailadres aan om vragen te stellen of suggesties te doen. Hiervan wordt in bescheiden mate gebruik gemaakt.

Onderzoeken in de ene gemeente worden ook ter kennisname aan de andere raden gezonden.

6. Financiële verantwoording

In de volgende tabel staat het overzicht van de begroting 2008 en de werkelijke uitgaven in 2009.

MEPPEL	Raming	Werkelijk
Presentiegelden	€ 7500,00	€ 7100,00
Reiskosten	€ 2000,00	€ 500,00
Vergoeding ambtelijk secretaris		
Onderzoeks- en voorbereidingskosten	€ 60.000,00	€ 18.000,00
Lidmaatschap NVRP		€ 220,00
Diversen		56,50
TOTAAL	€ 69.500,00	€ 25.876,50

WESTERVELD	Raming	Werkelijk
Presentiegelden	€ 7640,00	€ 4.027,26

Reiskosten ca	€ 740,00	€ 355,84
Vergoeding ambtelijk secretaris	€ 15.700,00	€ 558,50
Onderzoeks- en voorbereidingskosten	€ 26.000,00	
Onderzoekskosten evaluatie collegeprogramma		€ 20.000,00
Onderzoekskosten beleid naar uitvoering		€ 20.237,00
Lidmaatschap NVRR	€ 210,00	€ 220,00
TOTAAL	€ 50.290,00	€ 45.398,60

STEENWIJKERLAND	Raming	Werkelijk
Presentiegelden	€ 15.704,00	€3.512,50
Representatie/vergaderkosten ca	€3.272,00	€411,01
Vergoeding ambtelijk secretaris	n.v.t.	n.v.t.
Onderzoeks- en voorbereidingskosten	€25.328,00	
Onderzoekskosten inhuur derden		€15.081,25
Lidmaatschap NVRR		€ 220,00
TOTAAL	€ 44.304,00	€19.324,76

Hoewel sommige uitgaven "over het jaar heen lopen" concludeert de rekenkamer dat het ter beschikking gestelde budget voldoende is.

Bijlage 1

Groslijst onderzoekssuggesties

Westerveld

	Opmerkingen
Dieverbrug recreatie & toerisme	
Havelterberg directie school	te actueel
Woonplan afspraken Axiom	
Burgemeestersvergoeding (vogelenzang)	afvoeren
Nakoming toezeggingen	
Gemeentelijke reserves	afvoeren
Bescherming dorpsgezichten	
Beleid versus uitvoering (veelheid beheerplannen)	uitgevoerd 2009
Aankoopbeleid (213a)	afvoeren
Handhaving	
Veiligheid	afvoeren
Programmabegroting (nazorg)	uitgevoerd 2008
Kwaliteit raadsstukken	
Efficiency en effectiviteit van de organisatie	afvoeren
effectiviteit van uitvoering vergunningverlening en handhaving RO	gemeentebelangen 2009
relatie recreatieve inkomsten en kosten t.b.v recreatie	gemeentebelangen 2009
gevolgde procedures bij verkoop gemeentelijke eigendommen (gemeentehuizen)	gemeentebelangen 2009
doelmatigheid en effectiviteit inning toeristenbelasting	PvdA 2009

Meppel:

Projectmatig werken (PvdA, CDA, CU)	
Integrale besluitvorming (CDA)	
Inhuur externen (CU, CDA, PvdA)	in uitvoering 2009
Doorberekening dienstverlening (tarieven leges) (CDA)	uitgevoerd 2009
Fin. onderbouwing Nieuveense landen (SM)	
Gemeentelijke reserves	afvoeren
Ogterop	
Sportaccommodatiebeheer	
Oevers F/PPS bedrijventerrein	
Grondbeleid en -exploitatie	
Kwaliteit dienstverlening	
Handhaving	
Veiligheid	
Programmabegroting	uitgevoerd 2008
Uitv. effectrapportages	
Onderhandelen	
Exploitatie accommodaties	
CCM Scala	uitgesteld
Dorpshuis de Schalle Nijeveen	

Steenwijkerland:

Aanbestedingsbeleid (VVD, SP)	
Verkoop gemeentelijke eigendommen (SP)	
Inhuur derden	in uitvoering 2009
Nakoming toezeggingen	uitgevoerd 2008

Gemeentelijke reserves	afvoeren
Zwembaden	
Stichting Opmaat	afvoeren
Het spelconcept college-ambtorganisatie	afvoeren
Buitenonderhoud	
Kerntaken	afvoeren
Handhaving	
Veiligheid	
Programmabegroting	uitgevoerd 2008